

Opgave 3 Politieke besluitvorming: Geen bont meer in Nederland?

Bij deze opgave horen figuur 1 en de teksten 4 tot en met 8 uit het bronnenboekje.

Inleiding

Er is in Nederland al tientallen jaren een discussie gaande over het produceren en dragen van bont. In oktober 2008 is een wetsontwerp ingediend om de nertsfokkerijen in Nederland te verbieden; in mei 2009 viel een besluit hierover (tekst 4 en 5). Ook buiten het parlement is strijd gevoerd door diverse actiegroepen (tekst 6, 7a en 7b). De Europese Unie heeft inmiddels de handel in zehondenbont verboden (tekst 8).

Maak gebruik van figuur 1 uit het bronnenboekje.

In figuur 1 staat de zetelverdeling van mei 2009 van de Kamerfracties in de Tweede Kamer. De partijen zijn gekozen volgens het Nederlandse kiesstelsel van evenredige vertegenwoordiging.

- 2p **13** Welke kenmerken van het Nederlandse kiesstelsel zijn te herkennen in figuur 1? Noem er twee.

Lees de regels 1 tot en met 42 van tekst 4.

Van Velzen (SP) en Waalkens (PvdA) hebben in oktober 2008 een wetsvoorstel ingediend om de nertsfokkerijen te verbieden in 2018.

- 1p **14** Van welk recht heeft de Tweede Kamer gebruikgemaakt?

De ChristenUnie kan de voorstanders helpen aan een vereiste Kamermeerderheid. Je kunt in figuur 1 zien, dat ook de PVV in die positie is. Voor het aannemen van een wetsvoorstel is de steun van een Kamermeerderheid vereist. Meestal komt het verkrijgen van een Kamermeerderheid voor een wetsvoorstel op een andere manier tot stand.

- 2p **15** Waarin verschilt het vinden van een Kamermeerderheid voor dit wetsvoorstel met de gang van zaken bij de meeste wetten?

Het christelijke Kamerlid Cramer geeft een belangrijk argument voor confessionele partijen om voor een verbod op nertsfokkerijen te stemmen.

- 1p **16** Welk confessioneel uitgangspunt is te herkennen in de woorden van Cramer in de regels 11-29?

Lees verder de regels 43 tot en met 57.

Hoewel Cramer het dierenwelzijn een warm hart toedraagt, blijkt hij uiteindelijk een andere keuze te maken. Politieke partijen vervullen verschillende functies in het politieke besluitvormingsproces.

- 2p **17** Leg uit welke functie van politieke partijen is te herkennen in de regels 44-56.

Lees tekst 5.

Uiteindelijk wordt het wetsvoorstel door zes partijen, waaronder de PVV, in de Tweede Kamer aangenomen. Deze partijen behoren tot verschillende politieke stromingen. Bijvoorbeeld SP: socialisme.

- 3p **18** Koppel elk van de andere vijf partijen die voorgestemd hebben aan een politieke stroming.

De VVD is een van de partijen die tegen een verbod is.

- 2p **19** Voor welk belang komt de VVD hierbij op? Leg met een liberaal uitgangspunt uit dat de VVD voor dit belang opkomt.

Zie tekst 5.

De voorstanders willen een 'verbod op de pelsdierhouderij zonder financiële compensatie'. Je kunt de besluitvorming hierover beschrijven met behulp van het barrièremodel.

- 3p **20** Welke twee barrières zijn op 26 mei 2009 al genomen en welke barrière moet nog genomen worden om tot een verbod op de pelsdierhouderij in 2018 te komen? Licht je antwoord toe met behulp van gegevens uit tekst 5.

Lees tekst 6.

In Nederland zijn meer dan vier miljoen mensen lid van organisaties die zich inspannen voor dierenwelzijn. Dierenactivisten gaan volgens sommigen te ver in hun acties om hun doelen te bereiken. Anderen hebben begrip voor sommige acties, mits hierbij niet de grenzen van 'burgerlijke ongehoorzaamheid' worden overschreden.

- 3p **21** Beargumenteer aan welke voorwaarde(n) wel en aan welke voorwaarde(n) niet voldaan is om de vrijlating van 360 dieren een voorbeeld te kunnen noemen van burgerlijke ongehoorzaamheid. Betrek in je antwoord drie voorwaarden.

Lees de teksten 7a en 7b.

Je kunt pressiegroepen indelen en onderscheiden door het stellen van drie vragen. Eén daarvan is: hebben pressiegroepen een kortere of langere levensduur? Als je de Stichting 'Wakker Dier' en 'Respect voor Dieren' hierbij met elkaar vergelijkt, bestaat de eerste langer (tien jaar) dan de tweede (vijf jaar).

- 4p **22** Formuleer de twee andere vragen en geef daarbij de verschillen tussen 'Wakker Dier' en 'Respect voor Dieren' op basis van gegevens uit de tekst.

Lees tekst 8.

Voorstanders hopen dat ook het verbod op de pelsdierhouderij, net als onlangs het verbod op de handel in zeehondenbont, navolging krijgt in Europees verband. Het Europese verbod op zeehondenbont is in de eindfase van besluitvorming gekomen.

- 1p **23** Welk orgaan van de EU beslist samen met het Europees Parlement over het verbod van zeehondenbont?
- 2p **24** Leg uit waarom een verbod op de handel in zeehondenbont een aangelegenheid is van de EU. Betrek in je antwoord een hoofdtaak van de EU.

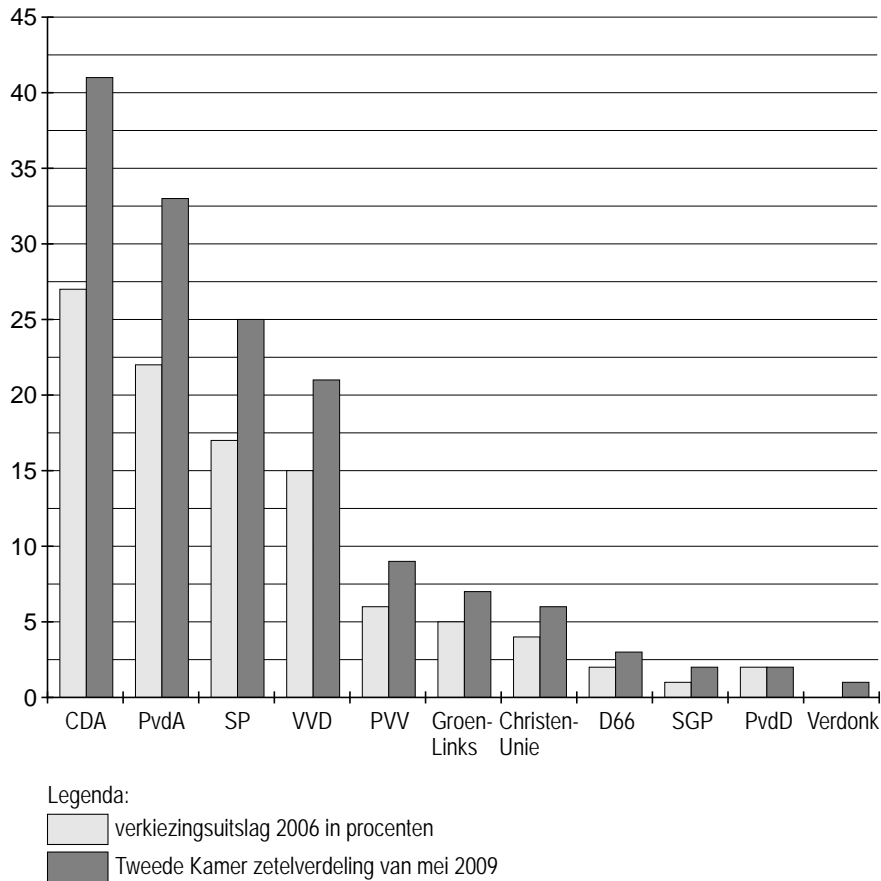
Het politieke vraagstuk van 'het al dan niet produceren van bont' (in Nederland of in de EU) kan worden geanalyseerd met behulp van de vier benaderingswijzen van het vak maatschappijwetenschappen, waaronder:

- de politiek-juridische benaderingswijze;
- de sociaal-economische benaderingswijze;
- de sociaal-culturele benaderingswijze.

- 4p **25** Kies hieruit twee benaderingswijzen. Formuleer bij elk van deze twee benaderingswijzen een voor dit vraagstuk relevante analysevraag. Geef op elk van beide analysevragen een kort antwoord op grond van de informatie uit een van de teksten.

Opgave 3 Politieke besluitvorming: Geen bont meer in Nederland?

figuur 1

tekst 4

Lot nerts wordt een Bijbels dilemma

REPORTAGE, Van onze verslaggeefster Kim van Keken

DEN HAAG - Het lot van de nerts is in de Tweede Kamer uitgemond in een

5 Bijbels dilemma. De toekomst van het roofdier, blijkt donderdag, ligt in handen van de ChristenUnie. Die partij zal de doorslag geven: wordt de nertsenfokkerij in Nederland verboden
10 of niet?

Dieren zijn levende schepsels, doceert het christelijke Kamerlid Cramer. 'We moeten zorgvuldig omgaan met Gods schepselen.' Hij houdt zijn eveneens

15 christelijke collega Van der Vlies (SGP) een zonde uit de Bijbel voor. Pronkzucht. 'Nertsenbont, is dat dan geen overbodige luxe?'

Roofdier

20 Cramer heeft er zichtbaar moeite mee. Want vele onderzoeken tonen aan dat een nerts een roofdier is. Het diertje, zo beredeneert het Kamerlid, hoort te leven in 'een groot en waterrijk gebied'. 'Gevangen zijn in een kooitje
25 is in strijd met het karakter van het dier.' Hij voegt daaraan toe dat 'het

houden van nertsen voor alleen het velletje niet meer te rechtvaardigen is’.

30 Die opmerking wordt met grote opluchting ontvangen door Van Velzen (SP) en Waalkens (PvdA). Samen hebben de partijen een wetsvoorstel ingediend om de nertsenfokkerijen te

35 verbieden in 2018. GroenLinks, de Partij voor de Dieren en D66 steunen het volmondig. Maar dat is nét niet genoeg voor een Kamermeerderheid. Dus is de hoop gevestigd op de

40 ChristenUnie, die Van Velzen en Waalkens wel aan een nipte meerderheid kan helpen.

De opluchting van de dierenliefhebbers komt echter wat te snel. ‘Maar’, vervolgt Cramer, ‘we kunnen niet voorbijgaan aan de financiële compensatie.’ De parlementariër vreest dat nertsenfokkers in financiële problemen komen. Dat het fokverbod over tien jaar zou

50 ingaan, is voor hem onvoldoende. Hij wil met het oog op andere prioriteiten, zoals zorg en onderwijs, nu geen geld voor een compensatieregeling voor de nertsfokkers uittrekken, zegt hij. Met

55 dat gegeven kan hij het voorstel tot verbod niet steunen.

Hiermee lijkt een verbod weer ver weg. (...)

naar: de Volkskrant van 10 oktober 2008

tekst 5

Kamermeerderheid voor verbod op pelsdierhouderij

Het maatschappelijke debat wordt al sinds de jaren negentig gevoerd, maar een meerderheid in de Tweede Kamer heeft zich gisteren dan toch uit-

5 gesproken voor een verbod per 2018 op de pelsdierhouderij. De nertsfokkers kunnen in het voorstel geen financiële compensatie verwachten. Met SP en PvdA, vinden ook

10 GroenLinks, PVV, D66 en de Partij voor de Dieren dat er jaarlijks geen 5 miljoen dieren vergast mogen worden voor bont, een product waar een

15 alternatief voor is. SGP, CDA en VVD hameren op een goede financiële afwikkeling, net als de ChristenUnie. De Nederlandse Federatie van

Edelpelsdierhouders denkt dat het voorstel de eindstreep niet haalt. CDA-woordvoerder Koopmans denkt dat de

20 rechter het verbod zal blokkeren. Het is volgens hem in strijd met de Europese wetgeving. Bewijs maar eens dat tien jaar afbouwtijd genoeg is om pelsdierhouders te compenseren,

25 stelt Van der Vlies (SGP). “Maar”, stelt PvdA’er Waalkens, “als de Kamer met initiatieven komt voor een schaderegeling, zullen wij die niet blokkeren.”

30 Als de senaat vervolgens niet akkoord gaat met het verbod zonder compensatie, zou het verbod er alsnog kunnen komen met een schaderegeling.

naar: de Telegraaf en nrc.next van 27 mei 2009

tekst 6

Activisten laten honderden nertsen vrij

Activisten hebben vierhonderd nertsen vrijgelaten bij een fokkerij in Ubachsberg. Volgens de politie zijn dezelfde nacht 360 van de dieren weer gevangen.

5 Van onze verslaggever.
Ubachsberg
Het Dieren Bevrijdings Front heeft de verantwoordelijkheid opgeëist voor de
10 actie, die in de nacht van 20 op 21 maart is uitgevoerd maar nu pas bekend gemaakt is.
De politie zegt niet te weten wie er achter de actie zit, maar stelt wel dat

15 het om een organisatie gaat die ervaring heeft met dit soort acties. Volgens de claimbrief zijn ook fokkaarten met de gegevens van de dieren vernietigd. De activisten hebben
20 volgens het bericht een betonnen muur verwijderd 'zodat de dieren hun weg naar de vrijheid hebben kunnen vinden'. Volgens een woordvoerder van de dierenactivistenwebsite
25 Animalrights.nl zijn de acties erop gericht bedrijven die dierenleed veroorzaken schade toe te brengen om ze tot sluiting te dwingen.

naar: Limburgs Dagblad van 28 maart 2008

tekst 7a

Stichting Wakker Dier

Wakker Dier is de grootste dierenbeschermingsorganisatie die zich exclusief richt op het afschaffen van de
5 bio-industrie. Ze wil mensen wakker maken. Laten zien dat er veel mis is in de bio-industrie. En ook laten zien dat het anders kan. (...)

Alternatieven

10 Wakker Dier laat niet alleen zien wat er mis is. Ze laat ook zien wat voor diervriendelijke keuzes je kunt maken. Daarom motiveren we iedereen om diervriendelijk in te kopen. Bijvoorbeeld door eens een vleesvervanger te nemen. Of een stukje biologisch vlees.

Werkwijze

Naast consumentenvoorlichting

stimuleert Wakker Dier ook bedrijven
20 tot een diervriendelijker beleid. Supermarkten en restaurants wordt bijvoorbeeld gevraagd om over te stappen op biologisch vlees en scharreleieren. Doneer nu aan Wakker Dier, want wij kunnen bijvoorbeeld:
25 - voor 100 euro een complete school voorlichten over bio-industrie.
- Voor 1000 euro een rechtszaak voeren tegen de bouw van een
30 megastal.

CBF Keurmerk

Wakker Dier is een erkend goed doel. In 2002 ontving de stichting het CBF-Keur voor Goede Doelen. Dit keurmerk
35 betekent dat Wakker Dier verantwoord met jouw gift omgaat.

naar: <http://www.wakkerdier.nl/>

tekst 7b

Respect voor Dieren is een netwerk van activisten. Verspreid over heel Nederland voeren mensen actie uit naam van Respect voor Dieren. We streven naar een wereld waarin dieren niet gebruikt worden door mensen, maar in vrijheid kunnen leven. (...)

Respect voor Dieren heeft geen betaalde medewerkers, wel hardwerkende activisten die al hun tijd, energie en geld in de strijd voor dieren steken. We zijn blij met donaties, daarvan bekostigen we flyers, spandoeken, stickers en ander actie-materiaal. Nog liever dan geld, hebben we je actieve bijdrage. (...)

Beginsel

- Respect voor dieren doet acties in het belang van dieren. De groep streeft naar vrijheid voor alle dieren.
- Respect voor Dieren ziet geen heil in dierenwelzijnsmaatregelen, die niet tot vrijheid van dieren leiden maar tot rechtvaardiging van opsluiting, uitbuiting, marteling en moord.
- Respect voor Dieren streeft naar een wereld met respect voor dier, milieu en mens (...).

naar: <http://www.respectvoordieren.nl/>

tekst 8

De handel in zeehondenbont wordt binnen de EU verboden. Het Europese Parlement stemde gisteren in overgrote meerderheid voor een verbod. Formeel moeten ook de EU-lidstaten nog instemmen, maar dat is een formaliteit. "Wij zijn ontzettend verheugd. In Canada verwachten ze dat

naar: *nrc.next van 6 mei 2009*

- Uit naam van Respect voor Dieren worden geen vernielingen gedaan en geen bedreigingen geuit. Respect voor dieren doet uitsluitend openbare acties. Directe schade wordt niet uit naam van Respect Voor Dieren toegebracht.
- Respect voor Dieren groepen kunnen wel bezettingen, lock-ons en andere vormen van passief verzet als actie-vorm nemen. Publieke actie-vormen zoals bevrijdingsacties kunnen ook uit naam van de groep gedaan worden.
- Respect voor Dieren is niet hiërarchisch, iedere activist heeft evenveel zeggenschap.
- Respect voor Dieren wil verandering bereiken via publieke bewustwording.
- Respect voor Dieren distantieert zich niet van ondergrondse of bovengrondse dierenrechten- en dierenbevrijdingsgroepen, zolang al het mogelijke wordt gedaan om dieren, milieu en mensen geen schade te berokkenen.
- Alle activisten van Respect voor Dieren ondersteunen het bovenstaande. (...)

dit een fatale klap is voor de zeehondenjacht, aldus Claudia Linssen, directeur van de organisatie Bont voor Dieren. "Wij denken dat het verdwijnen van Europa als afzetmarkt zal leiden tot forse beperking van de zeehondenjacht", aldus Linssen.